

Pleidooi voor arbeidsimmersietrajecten In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

De essentie

Arbeidsimmersietrajecten bieden een oplossing om mensen met een verre afstand tot de arbeidsmarkt perspectief te bieden voor een volwaardige participatie aan de samenleving, en (re) integratie op de arbeidsmarkt. We roepen de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) in Brussel op om de diverse partners en beleidsniveaus aan tafel te brengen om deze arbeidsimmersietrajecten, die zich op het raakvlak bevinden van werk, opleiding en welzijn, te realiseren, en deze beleidsdoelstelling op te nemen in de te verwachten Beleidsverklaring 2024-2029 van het College van de VGC.

Wat is arbeidsimmersie ?

Arbeidsimmersie heeft als doelstelling werkzoekenden met een verre afstand tot de arbeidsmarkt, en voor wie de klassieke socio-professionele beroepsinschakeling ontoereikend is, te (re)activeren. Het gaat hier om mensen voor wie de stap naar de beschermde en de betaalde arbeidsmarkt momenteel een te hoge drempel vormt, en voor wie ook GLOW (Groeien en Leren op de Werkvloer) niet realistisch is. Meer specifiek gaat het over een **CMPPS**-publiek (mensen met cognitieve, medische, psychische, psychiatrische of sociale problematiek). Het gaat om een brede doelgroep, maar daarnaast merken wij ook dat deze doelgroep laaggeschoold en al wat ouder is, en vaak met een migratieachtergrond. Door middel van een intensieve en holistische begeleiding, gekoppeld aan een arbeidsmatige activiteit in een reële werkomgeving, kan die drempel worden verlaagd.

Knelpunten

Er zijn verschillende hinderpalen op weg naar een succesvolle immersie binnen het Brussels hoofdstedelijk gewest :

1) Wettelijk en structureel kader:

° Er bestaat geen wettelijk kader voor arbeidsimmersietrajecten in het Brussels Gewest. In Vlaanderen bestaat het **Werk- en Zorgdecreet** voor een CMPPS-publiek, dit aanbod biedt ondersteuning aan werkzoekenden op het vlak van werk én op het vlak van zorg teneinde maatschappelijke participatie te stimuleren en eventuele (maar niet noodzakelijke) doorstroom naar betaalde arbeid.

° Het bestaande Vlaamse kader 'arbeidszorg' is gedeeltelijk toegankelijk voor Brusselse werkzoekenden, maar het aantal plaatsen arbeidsmatige activiteiten in de sociale economie (AMA WSE) is té beperkt in Brussel. Bovendien zijn deze trajecten helaas enkel toegankelijk voor personen met een werkloosheidsuitkering (RVA), in tegenstelling tot in Vlaanderen.

° Het aantal erkende organisaties voor een traject arbeidsmatige activiteiten in het kader van het gezondheids- en welzijnsbeleid blijft vooralsnog beperkt. Bovendien voorziet deze maatregel, net zoals in Vlaanderen, te weinig financiering om mensen voldoende te kunnen ondersteunen (verlieslatend).

2) Drempels naar betaalde tewerkstelling:

° Het uitdoven van de **VOP-premie** (Vlaamse Ondersteuningspremie), waar in het tweede kwartaal van 2021 nog 28 Brusselaars recht op hadden, is een ander knelpunt. De Brusselse regering is wel op zoek zijn naar een nieuwe premie ter vervanging van de VOP-premie, er komt vanaf 1 januari 2025 een nieuwe gewestelijke premie voor alle Brusselse werkzoekenden met een handicap, ongeacht de moedertaal. Deze premie vormt een belangrijke en een noodzakelijke stap naar doorstroming naar de betaalde arbeidsmarkt maar biedt geen ondersteuning voor wie (nog) geen stappen kan zetten naar betaalde arbeid, zijnde het doelpubliek van arbeidsimmersietrajecten.

° het nieuwe Vlaamse **decreet Individueel Maatwerk** (waarvoor ook Brusselaars worden uitgesloten) voorziet voor werkgevers een begeleidingspremie en een loonpremie, maar Brusselse werkgevers die een Vlaming tewerkstellen (zoals

bijvoorbeeld TWI in Sint-Lambrechts-Woluwe, vooral gericht op collectief maatwerk) hebben geen recht op een begeleidingspremie. Hopelijk biedt de toekomstige gewestelijke ondersteuningspremie voor personen met een handicap hier ook oplossingen.

3) Sociale economie ontoereikend:

° In principe kunnen Brusselaars ook aan de slag via **Collectief Maatwerk** bij een maatwerkbedrijf in de Vlaamse rand. In de praktijk omvat het soms een omslachtige procedure om een “ticket maatwerk” te bekomen. Bovendien wordt men geconfronteerd met hindernissen op het vlak van mobiliteit naar de Vlaamse rand. Maar bovenal is de opstap naar maatwerk binnen de sociale economie veelal nog een te hoge drempel voor het CMPPS-publiek.

° **Sociale inschakelingsondernemingen** voor moeilijk bemiddelbare werkzoekenden zijn een gewestelijke bevoegdheid, terwijl de **beschutte werkplaatsen** voor personen met een arbeidshandicap een bevoegdheid is van de gemeenschappen.

Wet- en regelgeving

Wetswijzigingen dringen zich op om arbeidsimmersietrajecten te kunnen realiseren. **Hetzij** via wijzigingen in het [besluit](#) van de Brusselse regering van 16 mei 2019 betreffende de *inschakeling in de sociale economie* en via de [ordonnantie](#) van 23 juli 2018 betreffende de *erkenning en ondersteuning van sociale ondernemingen* indien men arbeidsimmersietraject wenst in te bedden in de sociale economie. **Hetzij** via de [ordonnantie](#) van 23 juni 2017 betreffende de *tewerkstellingssteun* indien men (ook) een kader wil voorzien voor arbeidsimmersietrajecten binnen de reguliere arbeidssector. Of, ten slotte, via de [ordonnantie](#) van 10 maart 2016 betreffende de *stages voor werkzoekenden*, en het [vrijwilligersstatuut](#). Mogelijke andere pistes voor de inbedding en het uitwerken van een kader voor arbeidsimmersietrajecten zijn uiteraard ook mogelijk.

Arbeidsimmersietrajecten

BANSPA pleit voor het opzetten en toegankelijk maken van een arbeidsimmersietraject voor zowel mensen met een werkloosheidsuitkering (RVA), mensen met een inkomensvervangende tegemoetkoming voor personen met een handicap (FOD Sociale Zekerheid), mensen met een leefloon (OCMW), als mensen die een ziekte- of invaliditeitsuitkering (RIZIV) ontvangen. Een dergelijke traject van gemiddeld 2 jaren bevat een luik arbeidsimmersie, en een luik individuele holistische begeleiding. Op deze wijze bieden deze trajecten zowel ondersteuning op het vlak van arbeid, als op het vlak van zorg, teneinde maatschappelijke participatie te bevorderen.

De deelnemers werken in een arbeidsomgeving met een productielijn of een dienstverlening (idealiter wordt dit mogelijk gemaakt zowel in de reguliere als in de sociale economie), waar ze onbezoldigde taken uitvoeren (weliswaar met focus op doorstroming naar betaalde arbeid, of het volgen van een erkende opleiding) onder begeleiding van een instructeur (coach). Het werk is vrijwillig maar heeft een niet-vrijblijvend karakter.

Naast het opzetten en het toegankelijk maken van arbeidsimmersietrajecten, pleit BANSPA ook voor het streven naar een duurzame visie op, en de opzet van, een structureel kader met een betere afstemming over diverse beleidsdomeinen (Werk en Welzijn) voor de ondersteuning van het CMPPS-publiek in Brussel.

Om af te sluiten

Arbeidsimmersietrajecten werken competentieversterkend voor het doelpubliek. Door de koppen bij elkaar te steken kunnen de talrijke stakeholders (waaronder Actiris, de Vlaamse Gemeenschap, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Brulocalis) een formule mogelijk maken die een inclusievere Brusselse arbeidsmarkt mogelijk maakt.

Brussel, 25 juni 2024.

Voor Banspa,

Kobe Martens, voorzitter

Frans De Keyser, ondervoorzitter

Meer info:

Secretariaat BANSPA

p/a Tracé Brussel vzw

Antwerpselaan 26, 1000 Brussel

T 02 511 99 72

info@banspa.brussels